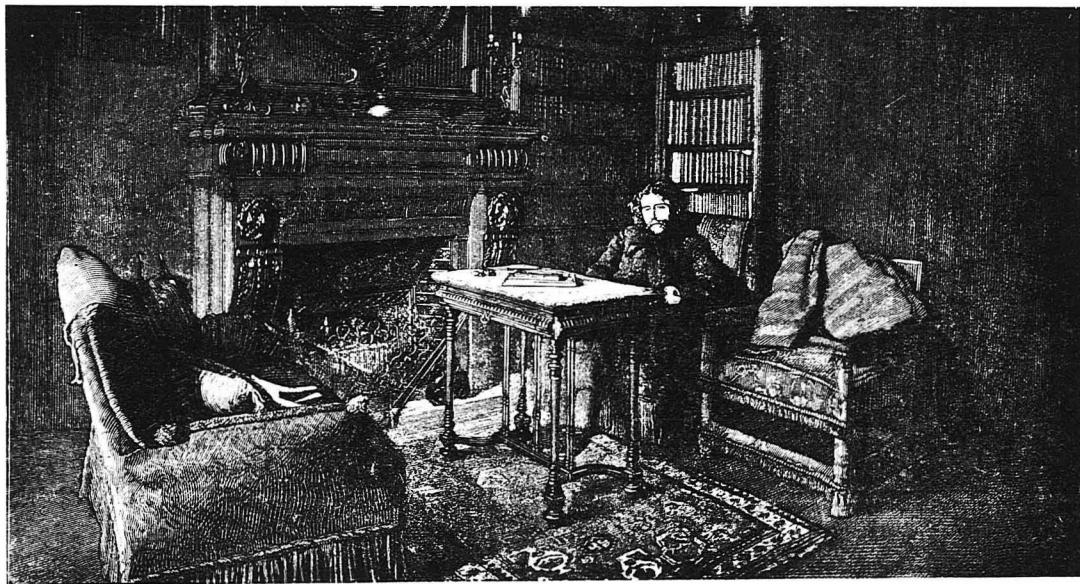

ΟΙ ΕΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

'Ο Αλφόνσος Διοδή στό γραφείο του, κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

Ο ΠΑΤΕΡΑΣ

Θάλιαν ώς μισή ώρα, πώς έσοδε βόλτες μοναχός, άπαντο—κάτω, στις πλάκες του σταθμού, περιμένοντας τό τραίνον. Έκεινη τη στιγμή, ο σταθμός ήταν άδομα ξηρός. Κ' οι γλώσσαι τῶν ίκετοικονῶν, καθώς ήταν ανάμενοι στη σειρά, κιττινιώτικι κι άζιντοι, είχαν κάτι τὸ βαθὺ και πενθύμιο, σα ν' αγρυπνούσαν γύρω σε νερό—ένα νερό ποι δὲν έπικε πουθενά, ἀλλὰ ποι τὸν περιμέναν νό φέι, σε λίγη ώρα.....

Κάτιντε νεριά, μασώντας τὴν ἄσω τὸν τους τοις τους τοις. Έκανε ψηφαδίτια. Είχε μάνατρονέμενο τὸν γιανά τοις σασσαγού τοις, κι ἔπαιξε, γιά νά ζεσταθεί, τὰ δάγκνά τοις ταΐτες.

Σὲ κάθε γηρισμα τῆς βόλτας, τη μάτια τοις ἐπεφταν ἀπάνω στις γειμιές τοῦ τραίνου, που γνάλιζαν στὶς φύτα, κανονικές καὶ ψωνες, δίνοντας τὴν αἴσθησι μιας πιεστόδομης καὶ θλιψέντης ἀγονίας, γιά μια σηνάντηση ποι δὲν θά λάβει χώρα, γιά κάποιο κωφισμὸν ἀνεπανόδιοτο—γιά κάπι ποι δὲν πρόσεται νά γίνει κι ὅτις ψεύμεται δι' ή ζωή μιας ἀτ' αὐτό!

Σὲ λίγο, ο σταθμός άφησε νά γηριμεῖ κόσμο. Τὰ καροτάδια ἄφησαν νά κινθοῦν ἀπάνω στὸ πλακόστρο, κι ἢ ἀντίχοιν βαριά καὶ βροτερά. Κι αὐτὸς τὸν ήταν σὰ μίαν ἀναγονιόσι, ἔνα ζαλάφωμα στὸ βάρος ποι τοῦ πλάκουν τὴν ἀδειὰ και σηργινή τον καρδιά. Τὸ θέμα τῶν ἀνθρώπων, ποι μαζεύοντουσαν, παρέε—παρέε, κάτω στὸ ισόπετρο, τοῦ ἀπαχελούσε τὸ μιαλό, τὸν ἔκανε νά λησμονεῖ τὴν πίσου τοι, τοῦ ζανάδικε τὸ θάρρος τῆς ζωῆς....

Στάθικε σε μιαν ἀρχη καὶ κοπούσε.

Καὶ κάθηκε φαρά πον ἀπογειέ κάποιον κούτο μαζηνό, νομιζοντας πάλι ἔφταν τὸ τραίνον. Μή πάντα ήταν κάποιον αιτοκινήτο, κάποιον λεωφορείο πον περινόδη, κι ἔτοι τὸν ζανάπτο, ἀδελά τον μια φοβερή ἀντικομηνία.

Ἄρχισε πάλι νά βαδίζει μέσ' στὸν κάσμο, κάνοντας λόζες, νά μήν πέσει στοὺς ἀνθρώπους, ἀνάβαντας τὸν ἄπαν στὸ ἄλλο, τὰ παιγάμα, παρεμφεύοντας μαστούσαν στὰ καρποτάδια, τὰ φοτιώμενα βαλτίζες καὶ μπανά, ψήγνυντας τὰ μάτια στὸ ρολόι—τὸ μεγάλο ρολόι τοῦ σταθμού, που δέιχτης τοι σχεδὸν ἀκινητόδε, καὶ προχωροῦσε, ωραεις, μὲν δυσολία.

Ἄκουσε ζανίνια τὴ λέξη: «κακινοτερήσιη». Τὸν είπε κάποιον πον περινόδη βιαστικός, σὲ κάποιον ἄλλον, ποι, ἀτ' τὴ στολή τον, κι ἀτ' τὰ

σειρούπια στὸ πλίγιο τον, ἔδειχνε πώς ήταν ὁ σταθμάρχης.

Θέλησε νά γιοτήσει τὶ συμβάνει, ἀλλὰ μετάνοισε ἀμέσως, καὶ τέντωσε τ' αὐτὸν τοις κοινότες, προσπαθώντας, ἀτ' τὶς σούπτες φάσεις, νά βγάλει κάπιο νόημα, νά καταποιθεῖ.

Κανένας δὲν τὸν πρόσεχε, στὸ συναγμένο πλήθος. Μονάχα, μιὰ μαργαροφεύηντη γνανιούνα, καθισμένη ἀπάνω σ' ἓνα μίτρο, τὸν ψώτησε, καθὼς περνοῦσε δίτλα της, για τὴν ζαφειρή ἀργοποσία.

Σήκωσε τοὺς δικούς, χωρὶς νά πει κοινότες. Κι' δικούς ηὔθετε τῷρα κι' αὐτὸς νά μάθει, καὶ δὲν τολμοῦσε νά πάτε νά γιοτήσει, ἔτειδη φρόντισε μιὰς ἀπόρωσις. Φεύόταν μήν τοῦ πούν, μέρι ποτασού, πώς αὐτὸ τὸ τραίνο ποὺ περίμενε, καὶ δέ νιάταν ποτέ. Ηώς είχε γίνει κάπιο οὐγγρούσιο στὸ δρόμο, καὶ τὸ τραίνο δὲ δά οχόταν ποτέ! ποτέ!....

Κ' ή καρδιά τοῦ ἀρχίσε νά τρέμει. «Ομως, ὅλος ἔκεινος ὁ κάσμος ποὺ περίμενε—αὐτὸ τὸ μινιατύρια τῆς ἀγονίας μ' ἄλλους—τὸν παρηγοριώνιο μιστικά.

Κ' ἐπιτέλους φάνηκε τὸ τραίνο.

Φάνηκε ἀγρό, γνωμάτης πούλια ἀπάνω στὶς γειμιές, προσωρώντας μὲ μιὰ κίνηση μοιραία, καὶ μαζὲ μὲ κάπιον ἀπόρι, ποι τὸ καυτορυπούσιο τόσος κόσμος.

Κι' ὁ κόσμος ὅλος ἀρχίσε μέσως νά σαλεῖ, νά συγκεντρώνεται ἀτ' ὅλες τὶς μερές, νά πλημμυρίζει τὴ μεγάλην ἀποβάθμηση.

Καὶ τὸ τραίνο σταμάτησε μπροστά τον.

«Έρχεται κατ' ἀπάνω, ἀλλὰ κρατήθηκε, καὶ στάθηκε στὴν ἄσων. Ή καρδιά τοῦ ζωτικοῦ δυνατά. Έθέλετε τὸ πλήθος νά στημόνεται, νά μπανοβάνει, νά ζεχύνεται ποτοῦ—κι ἔνισθη πώς δὲν πάτετε νά βιαστεῖ, πώς ἔπεστε νά περιμένετε κάπιον, μὲν δέλε νά βρει διπλούσιος.

Κέπεινο ποὺ ζητούσε δὲ φωνάταν.

Κρατούσε μὲ τὸ χέρι τοῦ ποντίκευτε τὰ γναλιά του καὶ τὰ μάτια του κατοιδάσαν τοὺς ἀνθρώπους, ἔφαγαν τὴ ἀγονία τοι καὶ ζένα πόδια τους, φρύλαμφούσαν τὰ χωραπτησιτικά τους, ζέγενούσαν τὴν περιπτησιακή τους.

Τίποτε....

Τότε, ή ἀγονία τοι, πήρε σχέδον τὶς διαστάσεις τρέλλας. «Ἄρχισε νά τρέξε πρὸς τὴν ζένα—έναν δους ζένγια-

Τὸ τραίνο ζανασφύρει κι ἄρχισε νά φεύγη...

ναν, σκορπιόνιας αδιάχριτα τὸ πλήθος, σπρώχνοντας τοὺς διπλανούς μὲ τοὺς ἄγγωνες, μὲ μάνι ἐργάτηση πινγένη μέσ' στὰ γεῖλη, πελαγομένους μέσ' στὴν ἀσύνη τὴν κίνηση, καμένους μέσ' στὸ φόρουφο καὶ μέσ' στὴν φασοπία...»

Ἐγένεν πον ζητοῦσα δὲ φανόταν.

Σαναδόξιμος νὰ τρέξει πρὸς τὸ τραίνο, ποὺ σφύζει, καὶ ἐποιεύσοταν νὰ φύγει. «Οἶσος ο κόστρος ήταν τόπος μέσα, οὐ ἀποβάθμηκαντας ἀδειομένην, λίγοι ἀνθρώποι είχαν ἀπομείνει.

Κ' ἔπειτα, τὸ τραίνο ξανασφρίζει, καὶ ἀρχισει νὰ φύγει, νὰ φεύγῃ πρὸς τὴν ἄλλη μέρα, ἔτσι όπως καθός είχε φανεῖ —στὴν ἀρχὴν ἀργά καὶ δίχιος κροτο, ἔπειτα διναμωνόντας τὸ δόρυ, οὐν ἔνα φάντασμα ποὺ σήμαινε, μέσα στὴν νύχτα, σὰν μιὰ δάσκαλα ποὺ σφραγίστηκε... Κι' ὁ σταθμός ἔμεινε πάλι ἔδημος. «Ο σταθμάρχης ξαναμάτηκε μέσ' στὴν σάλα, τὰ κωφοτάσα πήγαν πάλι στὶς γονιές, καὶ τὰ φότα ἀρχισαν νὰ σβήνουν.

Ἐμείνε μόνος — μία σοιά χωρίς μιλά — μόνος, χωρὶς νὰ ξαίρει τί νὰ κάνει, χωρὶς νὰ ξαίρει τὶ νὰ βάνει μέτο τὸ νῦν του — μονάχος, μὲ τὸ χτύπο της καρδιᾶς του, μὲ τὸ ἀνεβασμένο στὸ κεφάλι. Τὸ μηλιάργυρο του χτυπούσαν γιὰ νὰ σπάσουν.

Κάποιος τοῦ φωνάζει στὴν ξύδο, νὰ βγῆ Θεολέπτης μὲ πότες τὸν σταθμοῦ.

Βγήκε τορτζίζοντας, σὰν ἀνθρώπος πομπέοντος. Καὶ μάζεις βγήκε, στάθηκε στὴν φότα τῆς πλατείας.

«Εγένεν ξανά τὸ τηλεγράφημα, καὶ τὸ ξαναδιάβασε μὲ πάθος, τὸ ξαναδιάβασε ἀργά, λέξη ποὺς λέξη.

Λέ χωρούσε καμιαὶ ἀμφιβολία : Τὸ παΐδι του ποὺ πέθανε στὸ δόρυ...»

Ηθελαν ίσως νὰ τοῦ κρίψουν τὴν ἀλήθευτα, γι' αὐτὸς τοῦ τηλεγράφημασαν μὲ λόγια παστικέες να : «Ασθενήσας, ἐπιστρέψω...».

Τὸ παΐδι του θὰ πέθανε στὸ δόρυ. Αέτη η σοργή του κατατιμανούσε. Είχε χάσει τὴν συνίδηση τῶν γένων.

«Εβέλε τὸ παΐδι του ξαπλώμενο, ὀλουμανοῦσα τὰ ζεριά τῶν ἀγγωτῶν, νὰ κονιάλεται σ' ένα πρόστιο φορητό, νὰ μὴ ξαίρουν τὶ νὰ τὸ κάνουν, νὰ τὸ γνωρίσουν στὶς αἰσθησίους, μαργονιάς της πάτητης του, ή νὰ τ' ἀμένουν σὲ μίαν ἀργή, στὸ σταθμό... Καὶ τὸ μιαύλι του τότε σπαστοῦσε.

Κι' ωρίστος δειπνούσος νὰ πιστέψει πώς ήταν οὗσος μᾶς τίτας συμφρότας!

Κι' ἀξαρνα ξύσισα καὶ πάλι τὴν ἔπιδαι. Τοῦ ξαναγύρισε δειλά, δισταγκτά, σὰν μάζιχον καὶ μαργονή ἀντάγεια, σὰν ένα γλυκοζίωμα μέσ' στὰ βαθιά τῆς νύχτας...

Μπορεῖ νὰ μην πρώτασε τὸ τραίνο, μπορεῖ καὶ ν' ἀρρώστησε στὸ δόρυ, μπορεῖ καὶ νὰ γάγησε ἀνέλπιστα καὶ, καὶ προτιμήσει νὰ φύτει μὲν ἄλλα μέσα... Κι' ὡς εἰπεὶ τὸ ἀπόδιαστον αἰτοφέρον, ἔγγειαν ἀνεδά μέν στὸ σοτάρι, καὶ σάλεν νὰ γανζουσεῖ σ' αἴτη, σὰν ἀπὸ σανίδη ποιητηρία... Μπορεῖ νὰ βγήσει μὲ τοὺς πρώτους ἀπ' τὸ τραίνο, καὶ νὰ προπέσεις, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσει...

Επειδὴ τότε μὲ λαχτάρα σπίτι, Πέρασε μέσ' ἀπὸ τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων ἀπ' τὶς τρέχαλες τῶν αἰτοφέρων, τοὺς πολυθύρωντος καὶ φοτομηνών δόρμους, ἔχοντες ἀπὸ παρθένες στενά, σόστιντα, εἰπ' τὴν μάστι του, σὲ κάπι σκάλωσιές, γέλαστος σὲ τὸ πάτον τεχοδόμου, καὶ ἔγαπε στὸ σπίτι του μπροστά, λαγαναμένος, καραβοτασιώνες, οὓς έξαλινης ἔπιδαι καὶ ἀγονία, βουτηγμένος ὅλος στὸν ἴδηστα, σοκονημένος ὅλος, σὰν τρελλός...

Τὰ παραδίνια ήταν σοτεινά, δὲν ἐπήρχε πουθενά κανένα ηώς.

«Ἄν θέλεις, θέλται μὲν ἀναμενένα, θά γνωρίζεις κάπια σίνηση στὴ σκάλα... Μά μάζι σιωτὴ βασίλεινε παντοῦ, πάσι βασιλία καὶ πάσι μεγάλη ἀπ' τὶς ἄλλες — ἀπ' τὶς συνηθησίες ποιεώντες, που βασιλεύουν στὸν ἀδειό σπίτι τῶν ἀνθρώπων, δύτης ἐγένενται αἴτης καὶ μέσα. Τὸ σπίτι κοντράσεις, παράσενον καὶ αἴτης, καὶ ἔμιστες χωρὶς ζωή, καὶ τάχος...».

Ἐστρωσε τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς, καὶ ἀνέβηρε τὰ σκαλάκια τρέχαντας, μὲ καμένη τὴν ἀνάτολη... Ροτώνει δεξιά καὶ ἀστερέφ, τὸ γηράκι νοιάζοντος στὸ βάθος τῆς αὐλῆς, τὴν κατελλον, τὸ γέρο τὸν ταυτηγάμη... Κανένας δὲν είχε φανεῖ στὸ σπίτι.

Καὶ τὸ μιαύλι του πάλι σοτεινάζει.

Σαναδύγεινε, καὶ γιρίζει μέσ' στους δρόμους. Ο σόπιος τοῦρα ἔχει λιγοστέψει. Δέν ξαίρει ποὺ νὰ τρέξει, τὶ νὰ κάνει. Θέλει νὰ τρέξει στὴν ἀστιγμή, νὰ φοτιστεῖ στὰ νοσοκομεῖα. Πρέπει νὰ μάθει ἐπὶ τέλους κάτι — νὰ μάθει κάτι, καὶ μέσ' εἰλεῖς καὶ καρό.

Ἐγειράνεις χωρὶς πληρωμορίας, μᾶς κοινέντας, ποὺς παρηγοράσεις. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τοῦ τὴν δόσει, δῆλος οἱ πόρτες τοῦ φανάντα πλειστες...»

Κι' ωμως νὰ κάπισες ἔχεται καντά τον. «Εποχή, παρεφεῖς νὰ τοῦ μιλήσει. Φτάνει καντά του, καὶ ἔπειτα περγάνει. Μπορεῖ νὰ παγανώσεις καὶ ἔκεινος ποὺς τοῦ ξαίρει...»

Σανατάρηνε τὸ δόρυ τοῦ σταθμοῦ.

«Πι καρδιά του τοῦ μοιάζει σὰ μολύβι. Κι' θιμώς τὰ πόδια του μπούν νὰ περιπτώνει, κάνουν ἀκόμη τὶς μηχανικές κανίστεις, ποὺ τοῦ χρειάζονται, ώστε νὰ προχωρεῖ.

Φτάνει στὸ σταθμό, ποὺς τὰ μεσάνυχτα. Εἰν' ἀργά, οἱ πόδες τοῦ πλείστερι. Ρωτάει κάποιους ἀνθρώπους ποὺν στέκεται στὴν ἀρχή. «Οζι, οὐ περιμένουν ἄλλο τραίνο. «Ουα τραίνα ήταν νάρθουν, είχαν ἔρθει. Τὸ ποὺν στὶς ὅρτες διὰ φτάσεις...»

Πώς θὰ περάσει τὴν νυχτιά του. Θεέ μον;... Πι καθεταὶ σ' ἔνα σκαλοπάτι, στὴν πόρτα καποιανοῦ σπιτιοῦ, καὶ περιμένει.

Πιάνει κουβέντα, στὴν τίχη, μὲ τὸ φύλακα ποὺν στέκει ἔξι. Εργάζεται, λέει, στὶς μηχανές, ἀλλά τὸ βράδι κάνει καὶ τὸ φύλακα. Τοῦ ζεμολογούνται τὸν καύμα του. «Εγένεν τὸν παρηγορεῖ. Τοῦ λένε πάρτειν τὸν περπέτερο. «Αν δὲν θιστήσεις, θιστήσεις...»

Καθένας λέει τὰ διάλι του βάσανα. Είχε καὶ ἀρτός μια κοριτσιά, πιενεῖ φέρει βούτη, γύρω στὸ σταθμό.

Επιτέλους, ἀρχίζει νὰ καράζει. Η μέρα βάζει γαλάνι τὸν οὐρανό.

Οι πόρτες τοῦ σταθμοῦ ἀνοίγουν. Η μεγάλη πίνηση ἀρχίζει. Κι' ὁ πατέρας περιμένει, περιμένει...

Κι' ὁ γιούς του, ποὺν δὲν πρόκειται νὰ φύτει, καὶ ποὺ τὸ έπινει τὸ συνηθησμένον αὐτὸν παγκύδι, γιὰ νὰ τοῦ δεξιού λέγονται λίγα κορίματα καὶ καὶ τὸν δεξιό τοῦ ζεκολίλησε λίγα κορίματα καὶ καὶ τὸ πάνω του στείλει καὶ ἀλλό τηλεγράφημα, πώς ή κατάσταση του χειρεψενε, καὶ γι' αὐτὸν ἀνάβανε τὸ ταξίδι, ὅ γιος του γνωρίζει μόλις, τὴν στυγμὴν αὐτῆς, ἀπόνα γλεντίζεινο, μὲ τὸ πόνο στὸ στόμα, ποντός καὶ γεμάτος ηγεμονίας, καὶ βλέπονται τὴν μέρα νὰ ποδιάζει, μὲ τὸ πόνο στὸ στόμα, ποντός καὶ γεμάτος ηγεμονίας, πιενεῖ φέρει βούτη, γύρω στὸ γαλάνι τὸν οὐρανό, καὶ μέσα στὸ σταθμό του κεφάλι, ξενυπτισμένος, πιο μένος, πιο μένος καὶ τρεζίζοντας, ἐνώ πιάζεται συλλογιστικά πόσα νὰ τὸν ζητήσει...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΙΠΟΛΙΩΤΗΣ

ΣΑΤΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΔΙΕΣ

Ο ΓΕΡΟ ΚΛΕΦΤΗΣ

Πιαδιά, γι' ἀκούσετε καὶ ἐμὲ τὸ γέρω καπετανοῦ ποὺ τὰ μαλά μου παρπαταν στὸ κλέψιμο ἀλάνο. Κλέψιμο ἀπὸ ζρόνια, βρέ παιδιά, κι' ὥς! — ποιός θὰ τὸ πιστεῖ φύει; — οὖτ' είδαν τὰ μάτια μου διὰ τὸ ζητού κλέψιμο.

Μὲς στὴν κλεψία γεννήθημα μαθήτερα μικρώς, καὶ βγήκα πρωτος σουφαρτζῆς καὶ κλέψηται τρομερός. Έπαφαγέμασα μορφέ, κοινάρι πάν νάγνον, ἀλλά τὸ κλέψιμο, παιδιά, ἀζόμα δὲν τ' ἀφίνω. Κλέψετε, κλέψετε, παιδιά, καβόλων μή ποδάστε. θὰ σᾶς τημοῦν οἱ ἀνθρώπων ποιεύντες...

Κλέψετε ἀλόπιτα, μορφέ, δλοι, μικροί, μεγάλοι, γιατὶ ἀν δὲν κλέψετε ἔτεις θὰ τὸ βουτήσουν ἀλλοι. Χωρίς σελάχη, βρέ παιδιά, καὶ πάλλα καὶ μαχάρια, κλέψετε τακείνια μπόλικα καὶ κάλσες νύχτα—μέρα. Εἴφοροι καὶ εἰσόπατορες, τακία καὶ τελώνια, ἀλόπιτα πουφρώνετε, γιατὶ οσοι κλέψουν τρόνε. Καὶ δυάς πούν στὸ κλέψιμο ἔχαστησιθούμε οἵλοι. Καὶ δυάς πούν στὸ κλέψιμο στράφεταις βασιλέψη καὶ ο Ρομής δὲν θὰ μπορή ἄλλον Ρομήδη νά πλένη, τότε θὰ πάμε, βρέ παιδιά, γιὰ κλέψιμα στὴν ζέπεια. Πόλι!

Η ΛΑΪΚΗ ΣΟΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

«Οποιος γιρίζει πιριζέ, καὶ ὅποιος κάπεται βρωμή.» «Ο κακός χρόνος περνά, ο κακός γείτονας δὲν περνά.» «Ο ἄνθρωπος σάν τὸ μέλι είναι γλυκός, σάν μολύβι βαρετός.»

«Ο ζειρότερος πουψός εἰν' ἐπεινός ποὺν δὲν θέλει ν' άπονθη.» «Η κακή παντεριά είνε χηρεία.

Μὲ τὸ ποῦρο στὸ στόμα, χοντρός καὶ γεμάτος ηγεμονία....